

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการศึกษา

วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาแบ่งเป็น 2 ลักษณะดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร (Documentary Study) เช่น พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 พระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2550 หนังสือ บทความ เอกสารทางวิชาการ เอกสารของทางราชการ วิทยานิพนธ์ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และ Internet จากระบบคอมพิวเตอร์

2. การศึกษาภาคสนาม (Field Study) การเก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อเก็บข้อมูลกับคนพิการที่จดทะเบียนตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ในการศึกษาเรื่อง การเข้าถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการภายหลังการจดทะเบียนคนพิการ ศึกษาเฉพาะศูนย์บริการจดทะเบียนแบบเบ็ดเสร็จ โรงพยาบาลสระบุรี ซึ่งกลุ่มประชากร คือ คนพิการทุกประเภทเป็นผู้ป่วยในและผู้ป่วยนอก ที่จดทะเบียน ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนคนพิการแบบเบ็ดเสร็จ โรงพยาบาลสระบุรี จำนวนทั้งสิ้น 1,075 ราย สุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ R.V. Krejcie และ D.W. Morgan (สถิติพัฒนา ยอดเพชร, 2547, น. 129) ได้ขนาดตัวอย่าง 278 ราย

$$n = \frac{N}{1+N(e^2)}$$

เมื่อ e = ความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดประชากร

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned} \text{ขนาดกลุ่มตัวอย่าง} &= \frac{1,075}{1 + 1,075 (0.05^2)} \\ &= 278 \end{aligned}$$

ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ จึงเก็บข้อมูลกลุ่มตัวอย่างจากคนพิการที่มาจดทะเบียน ณ ศูนย์บริการจดทะเบียนคนพิการแบบเบ็ดเสร็จ โรงพยาบาลสระบุรี จำนวนทั้งสิ้น 278 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นจากประมวลความคิด เอกสารและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ลักษณะของคำถามประกอบด้วย คำถามแบบปลายปิด (Closed-Ended) และคำถามแบบปลายเปิด (Opened-Ended) เป็นแบบสอบถามที่ใช้สัมภาษณ์คนพิการ แบ่งคำถามออกเป็น 5 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชากรกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และประเภทความพิการ จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับการได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการภายหลังการจดทะเบียนคนพิการ ศึกษาเฉพาะศูนย์บริการจดทะเบียนคนพิการแบบเบ็ดเสร็จ โรงพยาบาลสระบุรี ประกอบด้วย บริการด้านการแพทย์ บริการด้านการศึกษา บริการด้านอาชีพ และบริการด้านสังคม มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด จำนวน 35 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ได้รับบริการบ่อย	ระดับคะแนน	5
ได้รับบริการค่อนข้างบ่อย	ระดับคะแนน	4
ได้รับบริการปานกลาง	ระดับคะแนน	3
ได้รับบริการนาน ๆ ครั้ง	ระดับคะแนน	2
ได้รับบริการน้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1
ไม่ได้รับบริการ	ระดับคะแนน	0

ส่วนที่ 3 ข้อคำถามเกี่ยวกับระดับปัญหาอุปสรรคในการเข้าถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการภายหลังการจดทะเบียนคนพิการ ศึกษาเฉพาะศูนย์บริการจดทะเบียนคนพิการแบบเบ็ดเสร็จ โรงพยาบาลสระบุรี ประกอบด้วย ปัญหาจากตนเอง และปัญหาจากครอบครัว มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด จำนวน 15 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

มีปัญหามากที่สุด	ระดับคะแนน	5
มีปัญหามาก	ระดับคะแนน	4
มีปัญหาปานกลาง	ระดับคะแนน	3
ปัญหาน้อย	ระดับคะแนน	2
ปัญหาน้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1
ไม่มีปัญหา	ระดับคะแนน	0

ส่วนที่ 4 ข้อคำถามเกี่ยวกับระดับความต้องการบริการจากภาครัฐ/เอกชนของคนพิการ มีลักษณะคำถามแบบปลายปิด จำนวน 9 ข้อ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ต้องการมากที่สุด	ระดับคะแนน	5
ต้องการมาก	ระดับคะแนน	4
ต้องการปานกลาง	ระดับคะแนน	3
ต้องการน้อย	ระดับคะแนน	2
ต้องการน้อยที่สุด	ระดับคะแนน	1
ไม่ต้องการ	ระดับคะแนน	0

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะต่อการส่งเสริมให้เข้าถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ มีลักษณะคำถามแบบปลายเปิด (Open Ended)

การทดสอบแบบเครื่องมือ

ผู้ศึกษานำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบ (Pre-test) กับคนพิการที่จัดทะเบียนคนพิการ ศึกษาเฉพาะศูนย์บริการจดทะเบียนคนพิการแบบเบ็ดเสร็จ โรงพยาบาล พระพุทธบาท จำนวน 30 ราย เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) แล้วตรวจสอบข้อบกพร่องของแบบสอบถามตามที่สร้างขึ้น และแก้ไขเพิ่มเติมข้อความในแบบสอบถาม ให้มีความสมบูรณ์และเที่ยงตรงของเนื้อหา ก่อนนำไปใช้สอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง

การหาความเชื่อมั่นของเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามไปตรวจสอบเอกสารและผลงานที่เกี่ยวข้อง แล้วนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิที่เกี่ยวข้อง

ประกอบด้วยประธานกรรมการวิทยานิพนธ์ กรรมการ และอาจารย์ที่ปรึกษาทั้งภายในและภายนอก ตรวจสอบแก้ไขความเข้าใจและการใช้ภาษาที่ถูกต้อง

2. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามไปทดสอบ (Pre-test) กับคนพิการที่จดทะเบียน ณ. ศูนย์บริการจดทะเบียนคนพิการแบบเบ็ดเสร็จ โรงพยาบาลพระพุทธบาท จำนวน 30 ราย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องของแบบสอบถาม ซึ่งผลการวิเคราะห์ ปรากฏดังนี้

2.1 การเข้าถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการภายหลังการจดทะเบียนคนพิการ ศึกษาเฉพาะศูนย์บริการจดทะเบียนคนพิการแบบเบ็ดเสร็จ โรงพยาบาลสระบุรี ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7861

2.2 ปัญหาอุปสรรคในการเข้าถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการภายหลังการจดทะเบียนคนพิการศึกษาเฉพาะศูนย์บริการจดทะเบียนคนพิการแบบเบ็ดเสร็จ โรงพยาบาลสระบุรี ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.8340

2.3 ความต้องการบริการจากภาครัฐ/เอกชนของคนพิการภายหลังการจดทะเบียนคนพิการ ศึกษาเฉพาะศูนย์บริการจดทะเบียนคนพิการแบบเบ็ดเสร็จ โรงพยาบาลสระบุรี ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.9496 ในภาพรวมทั้งหมดมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.7631

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. ผู้ศึกษาได้เก็บรวบรวมรายชื่อคนพิการที่มาจดทะเบียนคนพิการ ณ. ศูนย์บริการจดทะเบียนคนพิการแบบเบ็ดเสร็จ โรงพยาบาลสระบุรี

2. ประสานเครือข่ายองค์กรคนพิการจังหวัดสระบุรี เพื่อส่งแบบสอบถามจำนวน 278 ฉบับ ให้กับเครือข่ายองค์กรคนพิการใช้ในการเก็บข้อมูลกับคนพิการ

3. จากการเก็บรวบรวม ได้รับแบบสอบถามกลับคืนจำนวนทั้งสิ้น 278 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทาง สังคมศาสตร์ (Statistical Package for Social Science : SPSS)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. หาค่าเฉลี่ยนำหน้าความคิดเห็นของประชากรของคำตอบแต่ละข้อในข้อคำถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และหา ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. การแสดงภาพรวมของการได้รับบริการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการภายหลังการ จดทะเบียนคนพิการ ปัญหาอุปสรรคในการเข้าถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการภายหลัง การจดทะเบียนคนพิการ และความต้องการบริการภาครัฐ/เอกชน ของคนพิการ ภายหลังการ จดทะเบียนคนพิการ จะพิจารณาโดยใช้เกณฑ์จากคะแนนการวัด 5 ระดับ คือ

$$\frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}} = \frac{5 - 0}{5} = 1$$

- ค่าเฉลี่ย 4.01-5.00 หมายถึง ได้รับบริการ/ปัญหา/ต้องการมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ย 3.01-4.00 หมายถึง ได้รับบริการ/ปัญหา/ต้องการมาก
- ค่าเฉลี่ย 2.01-3.00 หมายถึง ได้รับบริการ/ปัญหา/ต้องการปานกลาง
- ค่าเฉลี่ย 1.01-2.00 หมายถึง ได้รับบริการ/ปัญหา/ต้องการน้อย
- ค่าเฉลี่ย 0.00-1.00 หมายถึง ได้/ไม่ได้รับบริการ/ปัญหา/ต้องการน้อยที่สุด

4. การหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปของประชากรที่ศึกษาเกี่ยวกับการเข้าถึง บริการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการภายหลังการจดทะเบียนคนพิการ ปัญหาอุปสรรคในการ เข้าถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพของคนพิการ และความต้องการบริการภาครัฐ/เอกชน ของคนพิการ โดยวิธีการทดสอบค่าที (t-test) สำหรับกรณีที่มีตัวแปรต้นจำแนกเป็น 2 กลุ่ม และการวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way-ANOVA) หรือการทดสอบค่า (F-test) สำหรับกรณีที่มีตัวแปร

ต้นจำแนกเป็นมากกว่า 2 กลุ่ม และการเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

การนำเสนอข้อมูล

การนำเสนอผลการศึกษารวบรวมด้วย ตารางค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบรรยายประกอบตาราง การวิเคราะห์ค่าทางสถิติ และการบรรยายสรุปจากผลการศึกษา

ข้อจำกัดในการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้มีข้อจำกัดเนื่องจากผู้ศึกษาได้ทำการศึกษาเรื่อง การเข้าถึงบริการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการภายหลังการจดทะเบียนคนพิการ ศึกษาเฉพาะศูนย์บริการจดทะเบียนคนพิการแบบเบ็ดเสร็จ โรงพยาบาลสระบุรี ตามพระราชบัญญัติฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 ซึ่งมีความคาบเกี่ยวในการปรับเปลี่ยนพระราชบัญญัติดังกล่าวมาเป็นพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิต พ.ศ. 2550 ในมาตรา 20 ซึ่งเน้นเรื่องบริการทางการแพทย์ ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการศึกษา ทำให้ส่งผลถึงการศึกษที่ไม่ครอบคลุมกับวัตถุประสงค์ที่ผู้ศึกษาได้กำหนดไว้